

**ЗВІТ ПРО ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
РОБОТИ ЗА ТЕМОЮ: «ЗБЕРЕЖЕННЯ, ВІДНОВ-
ЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»
ЗА 2023 РІК**

Л. М. Дунаєва

д. політ. н., професор, професор кафедри
соціальної роботи ФПСР
ОНУ імені І. І. Мечникова

Актуальність науково-дослідної теми кафедри соціальної роботи факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова «Збереження, відновлення та

розвиток людського капіталу України в умовах євроінтеграції» є, безперечно, актуальною в академічному та політичному розумінні. Метою науково-дослідної роботи (НДР) є з'ясування сучасного стану та перспектив розвитку людського капіталу в Україні в умовах євроінтеграції; здійснення аналізу тенденцій, які впливають на формування людського капіталу, динаміку його росту та виявлення засобів його ефективного використання; дослідження різних контекстів проблем формування, розвитку та використання людського капіталу України.

Завданнями першого етапу теми: «Визначення людського капіталу України прогресивним імперативом суспільного розвитку під час євроінтеграційних перетворень» були: дослідження сучасного стану та перспектив розвитку людського капіталу в Україні в умовах євроінтеграції; визначення суті категорій «людський капітал», «розвиток людського капіталу», «формування людського капіталу» та визначення пріоритетних завдань розвитку людського капіталу України під час євроінтеграційних перетворень; розглянуто людський капітал як основний драйвер тривалого стабільного розвитку та відновлення України.

У виконанні теми беруть участь 7 штатних співробітників кафедри, 4 сумісники, 2 аспіранти та 22 студенти. З початку її виконання, 1 січня поточного року, викладачами кафедри і аспірантами проведено дослідження в рамках першого етапу теми. Практичні результати виконання теми підтверджують її актуальність.

За звітний період було опубліковано: 4 статті у журналах, що індексуються у наукометричній базі даних *Scopus*, 1 стаття у іноземному виданні та 7 статей у виданнях, що включені до переліку наукових фахових видань України категорії «Б». Викладачами кафедри зроблено більше 10 доповідей (на 78-ій Звітній конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників ОНУ

імені І. І. Мечникова у листопаді 2023 року), на науково-практичних конференціях і разом з аспірантами та студентами опубліковано понад 20 тез доповідей у тому числі на 79-ій звітній студентській науковій конференції ОНУ.

У дослідженнях першого етапу висвітлюються теоретико-методологічні засади формування та використання людського капіталу, його роль в економічній і соціальній системах держави, регіонів (компоненти політичних процесів яких також розглядаються) та в досягненні інтеграційної динаміки реформування; аналізуються теоретико-психологічні аспекти соціальної роботи в сучасному українському суспільстві; вивчається досвід проведення соціальної політики в країнах сталої демократії. Обґрунтовано важливість розвитку людського капіталу, його роль у підвищенні інноваційності України в умовах євроінтеграції, в досягненні конкурентних переваг і забезпеченні якісних параметрів економічного зростання. Вивчаються умови, за яких формування та розвиток людського капіталу забезпечуватиме технологічний й соціальний прогрес суспільства.

В результаті комплексного дослідження доведено, що такими умовами можуть бути оптимальна та прийнятна для абсолютної більшості населення України модель соціальної політики держави, а головне мирний розвиток країни, політична стабільність, які сприятимуть зменшенню міграції населення – «людського капіталу» в Європу та економічному розвитку.

Результати теоретичного дослідження теми НДР були впроваджені викладачами кафедри соціальної роботи в навчальний процес Одеського національного університету імені І. І. Мечникова на факультеті психології і соціальної роботи за спеціальністю 231 «Соціальна робота» при викладанні лекційних курсів. Ними опубліковано 16 навчально-методичних посібників та рекомендацій, які охоплюють чи не всі провідні навчальні курси, в яких розглядаються

питання соціальної політики, основ соціального консультування, соціальної профілактики, соціальної реабілітації, соціальної роботи з ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД, психодіагностики в соціальній роботі, протидії торгівлі людьми, психології стресу, персонології та інші. Оновлення науково-методичної бази кафедри сприяло підвищенню рівня виконання здобувачами курсових і випускних наукових досліджень: за тематикою НДР захищено 8 магістерських та 14 бакалаврських робіт, які мають наукову та практичну актуальність.

Варто визначити плідну працю таких викладачів і сумісників кафедри, як: доцент, кандидат політичних наук Т. П. Хлівнюк, доцент, кандидат психологічних наук У. В. Варнава, професор, кандидат психологічних наук М. К. Кременчуцька, доцент, кандидат психологічних наук Л. С. Смокова, старші викладачі Г. Б. Трушевич (PhD) і К. О. Кулава. Їхні наукові праці, творча викладацька діяльність та плідна наукова робота зі здобувачами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти – вагомий внесок в розробку теми дослідження.

Важливо вже звернути увагу на необхідність підготовки матеріалу для колективного монографічного видання за темою дослідження.

Отримані нові оригінальні результати НДР мають важливе значення для розвитку науки та практики в Україні. Всі завдання НДР за темою «Збереження, відновлення та розвиток людського капіталу України в умовах євроінтеграції» виконані у повному обсязі згідно з календарним планом робіт.

Рекомендовано продовжити дослідження за темою у 2024 році.